

que el prestigi o fama dels fets coneguts donà lloc a l'extensió del mot als casos tots; car només per a casos determinats em consta l'ús d'espart o cànem. Pertinent en aquest sentit, i potser no bastant, l'existència de bon nombre de deriv. de SETA amb el sign. de 'corda' o 'llibant'; V els que hem aplegat a propòsit de *sedeny* i *sereny* a SEDA, el cast *sedal* 'cordill de pescador', ast. i santand *sedeña* id., port. *sedenho*, fr. ant. *sain*, logud. *sédina*, Val-Teñina *sedaglio* «corda» en un doc. de 1676 (ARom v, 243), si bé és possible en tots aquests casos de partir de SETA en el sentit de 'pèl fort', com de fet consta en alguns dels mots concrets que acabo de citar.

En tot cas ja resulta molt convincent d'observar la coincidència absoluta dels mots, en la denominació de coses i fets, on es tracta palesament de la seda i els cucs de seda. En gallego-portuguès arcaic *sirgo* fou també el 'cuc de seda' (Cantigas, 18 14) JRoig, al mateix temps que anomena *sirgant* o sigui 'sirgador, treballador, laboriós' el seu cervell, parla del poc *capell* o capoll que és capaç de teixir, de rumiar, mostrant així la consciència del pas del treball de la seda amb el del que està maldant i sirgant amb sirga, v. 132-veg la cita extensa en els DAG i AlCM; i la identitat amb SERICUS és esclatant en la forma *sirgà* (< *sirigans* plural amb pron. -ns < -nts) usada en les Obres Píadotes valencianes de Beltran i Ferrandis (1515): «adorvos, Creu santa, - i *botgà* florida, / en qui féu la seda - l'etern *Sirigà*» (cita més extensa en BOTJA i CAPELL).

Potser tampoc no podem oblidar aquí l'angl *silk* 'seda', amb el seu germà prussià ant. *silka* id. (i el compost *silka-sdrub* traduint un cpt. al. ant. de *seide: syden-sleuir*, en el glossari dos-centista d'Elbing, n° 484, d'aquesta vella llengua bàltica), per més que a SEDA hàgim vist la probabilitat que aquest mot nòrdic vingui d'una denominació asiàtica de la seda, car de tota manera és bastant probable que aquí hi intervingués també el ll. SERICA. I en fi en tenim una prova exempta de regateig, en el gall. *sirgo* 'sedàs' i *sirgar* 'passar la farina del sedàs': car Valladares ens adverteix que es tracta d'un tamís de forats fins i fet de seda: això pot ser un cas particular, i la major part dels sedassos o pellenys es fan de pèls gruixuts, però sempre provarà que el doble sentit de *sedà* existia també o s'havia contagiada a SİRICA, del qual sortia *sirga*, sense rebuscaments. En un mot, això almenys provisionalment s'ha d'acceptar com l'etimologia més probable.

DERIV: *Sirgar* i *assirgat*, V. supra; *sirgador* [Vogel]. *Sirgueta*, supra (i BDC XII, 66, i XIV, 45). *Sirgat* argot, *ben* ~, on hi ha contaminació o trucat amb *cal girbat/girgat*. Per a *seric* etc., V. SEDA.

Com que al costat de *sirga* i *sirgar* tenim la pron. *xirga* ('corda marinera' emp., 'filferro estirat' Balaguer) i *xirgar*: això no *xirga* 'no rutlla' (Gxa, AlCM), es pot conjecturar que d'aquí vingui també, metafòricament, amb el sentit bàsic de 'prosperar', un verb *xirgar* 'bagotar' (Rib de la Seu), amb derivat *xiriga* 'gotim de raïm' (ib i Organyà, AlCM) (potser amb con-

taminació de *xirgall* = *xaragall*, Organyà), puix que no se'ls veu altra connexió possible.

1 No hi ha cap testimoni segur tampoc que fos usual en el grec d'Occident, car és molt dubtosa la certitud de l'etimologia suditaliana que proposa amb gran reserva Rohlf, en l'EWUG, § 1923.—

2 Per això potser s'haurà de revisar el que he dit de *sègola*, variant de SAGOLA, on hi hauria una bona prova addicional puix que la *sègola* de l'Ebre és precisament una de les menes cabdals i més conegudes de 'sirga'.

Siri, V. *sire* (SENYOR) *Siricaina*, només en el pole fronterer d'Aiguaviva de Bergantes (SGuarner, AlCM) pot ser una mala pronúncia de baturros en lloc d'un *auxericaina, metàtesi d'*auxiqueraina* (AIXECAR) *Siriclòs sinuat*, o sigui *ciri clos*, que Cavanilles (Observ. II, 327) dona com a nom del *verbascum sinuatum*, mena de blenera sinuosa (fr. *molène*, cast *gordolobo*, classe V, Pentandria): comparat amb un CIRI, tal com el nom *herba blenera* és derivat de BLE.

Sirigà, V. *sirga* *Sirigot*, V. *xerigot* *Siriguels*, V. *saraguells* *Sirimomo bord*, que en Cavanilles (Observ. II, 323, classe II, Diandria), trad. fr. *lilas commun*, ll. *syringa vulgaris*, deu ser dissim de *cinamomo* (hi pogueren ajudar el sinònim llatí *syringa* i l'hehenisme *sirigmó*) (SLatCosta, 1868) derivat grec de l'ètimon grec de *syrix* 'trompeta' *Sirringa*, *sirringar*, -gació, -gatorr, *sirringina*, *sirringotomia*, V. *xeringa* *Sirringuna* dissim.

de *si nunguna*, com es comprèn per la descripció del joc en AlCM *Sirinoc (dels pessims diccs. Escrig-Ll. i Saura) no és més que un error de còpia del *sirimom* de Cavanilles *Sirlló*, V. *suero* *Sirment*, V. *sarment* *Siroll*, *sirollar*, V. *soroll* *Srot*, V. *sire* (SENYOR) *Sirpia*, V. *serp*? *Sirri*, *sirro*, V. *xerri* *Sirte*, pròpiament nom de lloc del golf africà, famós des dels Grecs per les seves tempestats i perilloses esculleres *Sirvent*, *sirventès*, V. *servir* *Sirvia*, *sirviola*, V. *cervo*

SIS, núm., del ll. sèx id. □ 1.ª doc: orígens (Llull etc.).

«De Pardines: 30 feys de pa<I>la --- e 10 migeres de blat --- e 15 sol. malg menys 3 drs, per sis oblies, cascú laorador ---», Capbreu de 1283 de la Vall de Ribes (RLR IV, 53) Segons la fonètica catalana, no es pogué arribar fins a sis més que des de *sèçs* resultant de la diftongació (davant iod), sota l'accent, per tant quan era predicat del nombre; però seguit del mot que ell regia no hi havia d'haver diftongació no essent accentuat més que aquest mot, i així resultà de moment *seçs* -z-, alternança que encara es conservava en el Ross en tot el S. XIV: l'InoLC recull 12 exs. d'aquesta forma entre 1375 i 1400, sempre en construcció proclítica (p. ex. *seis cents*, *seis dies* etc.); i també sis casos, entre 1345 i 1390, de l'ordinal *seizè*, *seysena*, *seizena* 'sisè, sisena'. Ben aviat això es reduí analògicament a *sisè* i al cardinal *sis* en qualsevol posició; i avui *sis* és la forma única en tot el nostre domini, fins a la frontera llenguadociana, i fins a l'extrem Nordoest (Tavascan, 1934) En l'aspecte fraseològic no serà in-